

چکیده:

زمینه و هدف: این مطالعه با توجه به موفقیت کشور ایران در دستیابی به هدف پنجم توسعه هزاره (کاهش دو سوم مرگ مادری از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۵)، با هدف تحلیل سیاست‌های کاهش مرگ مادری در ایران انجام شد. همچنین با توجه به این علیرغم کاهش میانگین مرگ مادری در کشور طی بازه زمانی مذکور، آمار مرگ مادری در سیستان و بلوچستان تقریباً همواره سه برابر میانگین کشوری بوده، لذا ارائه چارچوب استراتژیک برای این استان با هدف کاهش بی‌عدالتی در مرگ مادری انجام شد.

روش پژوهش: این مطالعه به روش تلفیقی کمی - کیفی انجام گرفت. در مرحله اول با انجام یک مطالعه ی مروری نظام مند، موارد اپیدمیولوژی و غیر اپیدمیولوژی مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله دوم، مطالعه تطبیقی بین ۹ کشور که موفق به دستیابی به هدف پنجم توسعه هزاره شده بودند صورت گرفت. در مرحله سوم، با انجام مرور نظام مند، استفاده از الگوها و مدل‌های سیاست‌گذاری در مطالعات مربوط به مرگ مادری در دنیا بررسی شد. در مرحله چهارم با استفاده از طیف وسیعی از مدل‌های سیاست‌گذاری من جمله مثلث سیاست‌گذاری و مدل‌کنندگان، سیاست‌های کاهش مرگ مادری در ایران از طریق تحلیل اسناد و مصاحبه نیمه ساختار یافته با ۴۳ نفر از افراد مطلع کلیدی انجام گردید. در مرحله پنجم بر اساس یافته‌های مراحل قبل چارچوب استراتژیک کاهش مرگ مادری در برای سیستان و بلوچستان تدوین شد و در دو مرحله اعتبار سنجی و تأیید شده و راهکارهای کلیدی ذیل هر محور پیشنهادی اولویت بندی شدند و نهایتاً چارچوب مذکور با چارچوبی که توسط سازمان جهانی بهداشت جهت خاتمه دادن به مرگ‌های مادری قابل اجتناب ارائه شده است، مطابقت داده شد.

یافته‌ها: پنج دسته عوامل زمینه‌ای از جمله عوامل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی-فرهنگی و آموزشی بر مرگ مادری در ایران تاثیرگذار می‌باشند. در رابطه با "**محتوای سیاست‌های کاهش مرگ مادری**" در ایران سیاست‌های استقرار یافته در حیطه نظام سلامت، عبارت بودند از حوزه سیاست‌گذاری، حاکمیت و رهبری، نیروی انسانی، تامین مالی، ارائه خدمت، اطلاعات نظام سلامت و زیر ساخت ارائه خدمت و در خارج حوزه سلامت عوامل موثر عبارت بودند از افزایش سوادزنان، ساخت مسکن ارزان قیمت برای اقشار کم درآمد، بهبود وضعیت جاده‌ها و حمل و نقل، پرداخت یارانه نقدی به اقشار کم درآمد، بهبود زیر ساخت آب و فاضلاب، بهبود وضعیت شبکه‌های ارتباطی مخابراتی که با تاثیر بر عوامل اجتماعی سلامت در این حوزه تاثیر گذار بودند. یافته‌های

این مطالعه نشان داد که نتیجه سیاست های اتخاذ شده داخل و خارج از حوزه سلامت منتج به افزایش پوشش همگانی خدمات بارداری و زایمان شده و از این طریق موجبات کاهش مرگ مادری را فراهم نموده است.

چارچوب استراتژیک پیشنهادی برای کاهش مرگ مادری سیستان و بلوچستان عبارت شامل ابعاد اصلی، ارائه خدمت، نیروی انسانی، اطلاعات، دارو و تجهیزات پزشکی، تامین مالی و رهبری و مدیریت بود که بعد مدیریت و رهبری خود پنج زیر مجموعه، هماهنگی فرابخشی، هماهنگی درون بخشی، حمایت طلبی، مشارکت مردمی، ارزشیابی و پژوهش را شامل می شد. در راستای بهبود هر یک از محور های مذکور راهکارهایی توسط خبرگان مورد مطالعه ارائه گردید که پس از اولویت بندی چهار راهکار شامل در نظر گرفتن سهمیه استخدامی ویژه برای بکارگیری نیروی انسانی برای سیستان و بلوچستان، هماهنگی درون بخشی (بهداشت، درمان، آموزش، پژوهش)، بازنگری عملکرد کمیته های مرگ مادری دانشگاهها و سرمایه گذاری و تقویت برنامه داوطلبین سلامت جهت تقویت مشارکت مردمی در اجرای برنامه های مرتبط با سلامت مادران حائز بیشترین امتیاز اولویت بندی شدند.

نتیجه گیری:

تحلیل عمیق سیاست های موفق کشوری مانند مرگ مادری با استفاده از مدل های سیاست گذاری می تواند زمینه را برای درس آموختن از تجارب موفق در سطح ملی و بین المللی فراهم آورد.

واژه های کلیدی: مرگ مادری، سیاست، سیاستگذاری، تحلیل سیاست